

Tomasz Lis

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

DYLEMATY WOKÓŁ ZMIAN KURSÓW WALUT W ŚWIETLE MIĘDZYNARODOWYCH I POLSKICH STANDARDÓW RACHUNKOWOŚCI ORAZ ICH WPŁYW NA KAPITAŁY JEDNOSTKI

Wprowadzenie

Globalizacja gospodarki doprowadziła do sytuacji, w której wiele transakcji jest zawieranych z kontrahentami zagranicznymi. W większości takich przypadków firmy działające w Polsce wykorzystują waluty obce, takie jak euro czy dolar amerykański. Takie transakcje należy jednak wyrażać w podstawowej walucie obowiązującej w Polsce, czyli w złotym. Różnice kursowe, określane w języku angielskim *differences of exchange rates*, powstają na skutek wahań kursów kupna i sprzedaży waluty krajowej w stosunku do walut obcych, wzajemnych zmian poziomów kursów innych walut oraz wystąpienia odchyleń między kursem średnim walut obcych, ogłaszanych przez bank centralny (NBP) a faktycznymi, rynkowymi kursami sprzedaży lub zakupu poszczególnych walut. Pojawienie się różnic kursowych to w znacznej mierze efekt rozrachunków z kontrahentami, dokonywanych w walutach obcych oraz korzystania z pożyczek i kredytów dewizowych. Należy zatem stwierdzić, iż różnice kursowe stanowią efekt realizacji w jednostce transakcji walutowych i występują niezależnie od formy prawnej podmiotu. Znaczenie słowa „transakcja” na gruncie uregulowań prawnych stanowi zagadnienie szeroko podejmowane przez twórców polską legislację, co znajduje potwierdzenie w licznych stanowiskach. Najczęściej pojęcie transakcja określa się jako: „(...) umowa lub umowy zawarte z partnerem lub partnerami, przedmiotem której lub których są

dobra i usługi objęte określoną ceną”¹. Oznacza to, że transakcją w rozumieniu tych przepisów może być np. umowa nabycia lub sprzedaży jednego dobra, umowa sprzedaży wielu dóbr bądź usług². Transakcje walutowe odnoszą się zatem do wartości transakcji określonej w walucie obcej. Skutki zmian kursów walut są odnotowywane w zmianach kapitałów jednostki, w szczególności wyniku finansowego.

1. Różnice kursowe w świetle międzynarodowych standardów rachunkowości oraz ich wpływ na kapitały jednostki

W świetle uregulowań prawnych prawo bilansowe w Polsce nie jest zgodne z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości. Polskie prawo bilansowe nakazuje ujmować i wyceniać transakcje w walucie polskiej³, natomiast MSR 21 stanowi, iż podmiot powinien określić swoją walutę funkcjonalną⁴. Pojęcie waluty funkcjonalnej zostało zdefiniowane w MSR 21.

Zanim zostaną zaprezentowane rozwiązania wprowadzone w MSR 21, należy wyjaśnić kilka podstawowych pojęć, jakie są wykorzystywane w tym standardzie, a które mogą być rozumiane niejednoznacznie. W odniesieniu do walut, opisywany standard wykorzystuje trzy określenia, takie jak waluta obca, waluta funkcjonalna i waluta prezentacji.

Waluta funkcjonalna stanowi walutę podstawowego środowiska gospodarczego, w którym działa jednostka. Dla jednostek działających w Polsce walutą funkcjonalną jest najczęściej złoty polski (o czym napisano w dalszej części artykułu). **Waluta obca** została z kolei zdefiniowana jako waluta inna niż waluta funkcjonalna. **Waluta prezentacji** stanowi natomiast walutę, którą jednostka wykorzystuje do prezentacji sprawozdań finansowych.

Powyższe definicje wskazują, że waluta funkcjonalna może być inna niż waluta prezentacji. Oznacza to, że przykładowo jednostka, dla której walutą funkcjonalną jest złoty polski, może prezentować swoje sprawozdanie finansowe w dolarze amerykańskim. MSR 21 pozwala bowiem jednostkom na prezentowanie sprawozdań finansowych w dowolnej walucie. Niemniej jednak jednostka jest zobowiązana do przeliczenia wyniku finansowego oraz bilansu (sprawozda-

¹ A. Kośmider: Nowe zasady podatkowe szczególnego udokumentowania niektórych transakcji. „Biuletyn Skarbowy Ministerstwa Finansów” 2000, nr 5(35).

² Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych oraz o zmianie niektórych ustaw regulujących zasady opodatkowania ze zmianami. Dz. U. 2011.74.397 j.t. ost. Zm. 2014.04.01 Dz. U. 2014.312.

³ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 330.

⁴ Międzynarodowy Standard Rachunkowości 21 „Skutki zmian kursów walut”.

nia z pozycji finansowej) przy zastosowaniu metody, jaka jest wymagana przy przeliczaniu sprawozdania finansowego jednostki działającej za granicą w celu jej ujęcia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Standardy międzynarodowe mają zastosowanie do następujących zdarzeń:

- ujmowania transakcji i sald w walutach obcych, z wyjątkiem transakcji i sald dotyczących instrumentów pochodnych objętych zakresem MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”,
- przeliczania wyników finansowych oraz wyceny majątku jednostek działających za granicą, które są uwzględniane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz
- do przeliczania wyników finansowych oraz wyceny majątku jednostki na inną walutę⁵.

Pomimo tego, że opisywany standard wyłącza ze swojego zakresu instrumenty pochodne, to rozwiązania MSR 21 mają zastosowanie do przeliczania kwot, w jakich są ujmowane instrumenty pochodne na inną walutę. MSR 21 będzie również wykorzystywany w przypadku wbudowanych walutowych instrumentów pochodnych.

Określenie waluty funkcjonalnej jest zagadnieniem wymagającym większej uwagi. Najczęściej walutę funkcjonalną stanowi waluta, jaka obowiązuje w kraju, w którym funkcjonuje (prowadzi działalność) dana jednostka. Zgodnie z zapisami MSR 21 walutę funkcjonalną stanowi bowiem taka waluta, która wywiera główny wpływ na:

- ceny sprzedawanych towarów i usług,
- koszty wynagrodzeń, materiałów oraz inne koszty związane z dostarczaniem towarami bądź świadczonymi usługami.

Trzeba podkreślić, że opisywany standard wyróżnia zasadniczo dwa rodzaje okoliczności, które powodują „wywieranie głównego wpływu”. Pierwszą okolicznością może stanowić fakt, iż ceny sprzedawanych towarów/usług bądź materiałów zużywanych do produkcji (ewentualnie odsprzedawanych towarów handlowych) są wyrażane w danej walucie. MSR 21 wskazuje także na drugą okoliczność, stwierdzając, iż walutę funkcjonalną powinna stanowić waluta kraju, którego siły konkurencji oraz ustawodawstwo wywierają główny wpływ na ceny.

Powyższe wymagania sugerują, iż najczęściej walutę funkcjonalną będzie stanowił waluta kraju, w którym funkcjonuje dana jednostka. Teoretycznie jest jednak możliwe założenie, iż określona jednostka prowadzi działalność w Pol-

---

⁵ Międzynarodowy Standard Rachunkowości 21 „Skutki zmian kursów walut”; S. Koc, T. Waślicki: Różnice kursowe według prawa bilansowego i przepisów podatkowych. Vademecum Głównego Księgowego, Warszawa 2013, s. 3.

sce, jednak większość czynników produkcji (poza pracą) nabywa za granicą, a wytworzone dobra w całości sprzedaje na rynku innym niż polski. W takich przypadkach mogłoby się okazać, że to waluta innego kraju wywiera większy wpływ na koszty ponoszone przez daną jednostkę. Niemniej jednak, wybór waluty funkcjonalnej innej niż waluta kraju, na terenie którego działa jednostka, wymaga udokumentowania.

Dodatkowe czynniki, które jednostka może uwzględnić przy określaniu swojej waluty funkcjonalnej, stanowi określenie waluty, w której jednostka:

- generuje środki z działalności finansowej (np. emisja obligacji, zaciąganie kredytów),
- uzyskuje wpływy z działalności operacyjnej.

Wydaje się, iż największe trudności przy ustaleniu waluty funkcjonalnej będą występowały w przypadku jednostek działających za granicą. W przypadku grup kapitałowych celowym zatem będzie opracowanie spójnej polityki określania waluty funkcjonalnej dla wszystkich jednostek wchodzących w skład grupy. Uzasadnione będzie w takich sytuacjach udokumentowanie wyboru waluty funkcjonalnej przez poszczególne jednostki.

MSR 21 podkreśla jednak, że jednostka nie powinna zmieniać swojej waluty funkcjonalnej, chyba że zmianie uległy okoliczności, które decydowały o pierwotnym wyborze danej waluty.

Ujmowanie transakcji wyrażonych w walutach obcych oraz przeliczanie sprawozdań finansowych wymaga zastosowania odpowiednich kursów wymiany walut. Kursy wymiany walut ulegają ciągłym wahaniom, co jest przyczyną powstawania różnic kursowych (w ujęciu rachunkowości), a także zysków i strat (w ujęciu ekonomicznym).

MSR 21 wyróżnia kilka rodzajów kursów wymiany stanowiących punkt odniesienia do ustalenia różnic kursowych. **Kurs zamknięcia** stanowi natychmiastowy kurs wymiany na koniec okresu sprawozdawczego. Pod pojęciem **natychmiastowego kursu wymiany** należy rozumieć kurs natychmiastowego wykonania.

Warto zauważyć, że określenia kursów wymiany walut wykorzystywane w MSR 21 są zdecydowanie „uboższe” od określeń stosowanych w Ustawie o rachunkowości. Przede wszystkim opisywany standard nie wykorzystuje wprost określeń, takich jak „kurs średni”, „kurs kupna” czy „kurs sprzedaży”.

Transakcjami w walutach obcych są transakcje, w przypadku których jednostka:

- nabywa lub sprzedaje towary, usługi czy inne dobra, których cena jest wyrażona w walucie obcej,
- zaciąga lub udziela pożyczek (kredytów), które są płatne lub należne w walucie obcej,

- w inny sposób nabywa lub zbywa aktywa bądź zaciąga, lub reguluje zobowiązania wyrażone w walucie obcej.

Zgodnie z wymaganiami MSR 21, wyżej wymienione transakcje powinny zostać ujęte początkowo w walucie funkcjonalnej, w kwocie wynikającej z przeliczenia waluty obcej według natychmiastowego kursu wymiany obowiązującego na dzień zawarcia transakcji. Właściwe (według MSR/MSSF) ujęcie transakcji w walucie obcej wymaga zatem udzielenia odpowiedzi na dwa pytania:

- jaki dzień należy uznać za dzień zawarcia transakcji?
- jaki kurs należy uznać za natychmiastowy kurs wymiany?

Określenie dnia zawarcia transakcji teoretycznie nie powinno stanowić większego problemu. Niekiedy jednak mogą wystąpić pewne trudności z uwagi na brak precyzyjnego uregulowania w MSR/MSSF daty zawarcia transakcji. MSR 21 nie wprowadza bowiem odrębnie określenia daty, według której należy przeliczyć transakcję w walucie obcej.

Przyjmując rozwiązanie zawarte w standardach międzynarodowych, jednostka musi być jednak świadoma, iż zgodnie z Ustawą o rachunkowości (art. 30), kurs kupna/sprzedaży może być stosowany jedynie w odniesieniu do transakcji kupna/sprzedaży walut oraz spłaty należności bądź zobowiązań. Wszelkie pozostałe transakcje w walucie obcej powinny być przeliczone według średniego kursu NBP z dnia poprzedzającego dzień transakcji. Uwagę na ten fakt powinny zwrócić przede wszystkim te jednostki, które sporządzają skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z MSR/MSSF, natomiast sprawozdanie jednostkowe – według zasad polskiego prawa bilansowego.

Warto zwrócić uwagę na pewne uproszczenia, które są możliwe w świetle regulacji MSR 21. Standard ten wskazuje, iż ze względów praktycznych jednostka może zastosować kurs zbliżony do rzeczywistego kursu obowiązującego w dniu transakcji. Oznacza to, że możliwe jest wykorzystanie średniego kursu wymiany dla danego tygodnia (bądź miesiąca) dla określonej waluty obcej, w której były wyrażone transakcje. MSR 21 zastrzega jednocześnie, że w przypadku znacznych wahań kursów wymiany zastosowanie kursu średniego nie będzie poprawne.

Niemniej jednak, wskazana możliwość stanowi znaczne uproszczenie dla jednostek, które przeprowadzają bardzo dużo transakcji w walutach obcych. Jednocześnie należy podkreślić, że w przypadku jednorazowych istotnych transakcji (np. zakup środka trwałego o dużej wartości) zalecanym rozwiązaniem powinno być zastosowanie rzeczywistego kursu z dnia transakcji, a nie kursu średniego ustalonego dla danego okresu.

MSR 21 uzależnia sposób wyceny bilansowej składników aktywów i pasywów wyrażonych w walucie obcej w zależności od przyporządkowania danych składników do jednej z trzech grup:

- pozycji pieniężnych,
- pozycji niepieniężnych wycenianych według historycznej ceny nabycia lub kosztu wytworzenia,
- pozycji niepieniężnych wycenianych według wartości godziwej.

Opisywany standard nie różnicuje zatem sposobu wyceny od tego, czy dana pozycja jest składnikiem aktywów czy pasywów. Istotne jest natomiast rozróżnienie pozycji pieniężnych oraz niepieniężnych.

Pozycje pieniężne, w świetle definicji MSR 21, stanowią posiadaną walutę obcą (w rozumieniu jednostek pieniężnych w kasie bądź na rachunku bankowym) oraz należności i zobowiązania, przypadające do otrzymania lub zapłaty w ustalonej lub możliwej do ustalenia kwocie waluty obcej.

Pozycjami niepieniężnymi są natomiast wszelkie pozostałe składniki aktywów i zobowiązań. Podstawową cechą pozycji niepieniężnych jest zatem brak prawa do otrzymania (lub zobowiązania do dostarczenia) ustalonej lub możliwej do ustalenia liczby jednostek waluty. Do przykładów należą: zaliczki na towary i usługi (np. zapłacony z góry czynsz), wartość firmy, wartości niematerialne i prawne, zapasy, rzeczowe aktywa trwałe oraz rezerwy, które mają zostać rozliczone w drodze dostarczenia składnika aktywów niepieniężnych.

Dla poszczególnych, wyżej wymienionych pozycji, należy zastosować właściwe dla nich kursy wymiany w celu przeliczenia ich wartości na dzień bilansowy:

- pozycje pieniężne w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu zamknięcia;
- pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia lub kosztu wytworzenia wyrażonego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji;
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Podstawową zasadą, obowiązującą według MSR 21, jest ujmowanie różnic kursowych dotyczących pozycji pieniężnych w wyniku finansowym tego okresu, w którym powstały. Jeżeli jednak określona transakcja podlega rozliczeniu w kolejnym okresie, wówczas różnice kursowe należy ustalać w każdym z okresów. Standard nie precyzuje, w jakiej pozycji powinny być ujmowane różnice kursowe. Wydaje się jednak, iż należy je odnosić na te pozycje, których dotyczą przeliczane pozycje pieniężne.

Inne podejście w odniesieniu do pozycji pieniężnych MSR 21 wprowadza jedynie dla pozycji pieniężnych, które stanowią część inwestycji netto jednostki działającej za granicą (przykładem mogą być należności lub zobowiązania w stosunku do jednostki działającej za granicą). Takie różnice kursowe należy bowiem ujmować w wyniku jednostki w jednostkowym sprawozdaniu finansowym. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym (jeżeli jednostka działająca za granicą jest jednostką zależną) powstałe na pozycjach pieniężnych różnice kursowe są natomiast ujmowane początkowo w pozostałych dochodach całkowitych.

Różnice kursowe powstające z tytułu przeliczenia pozycji niepieniężnych po kursie innym niż ten, według którego dana pozycja niepieniężna została przeliczona w momencie początkowym, powinny być ujęte w wyniku finansowym tego okresu, w którym powstały. W przypadku przeliczenia pozycji wycenianych w wartości godziwej, skutki różnic kursowych są natomiast wykazywane jako część zysków lub strat z tytułu przeszacowania wartości godziwej.

Jeżeli zatem skutki zmiany wartości godziwej określonej pozycji są odnośzone na wynik finansowy, również różnice kursowe zostaną ujęte w wyniku. W sytuacji, kiedy zmiany wartości godziwej są ujmowane w kapitale, wówczas skutki różnic kursowych będą z kolei ujmowane kapitałowo (czyli wykazywane w pozostałych dochodach całkowitych).

Jednostki funkcjonujące w ramach grup kapitałowych są często zobligowane do prezentacji swoich sprawozdań finansowych w walucie innej niż funkcjonalna. Walutę prezentacji stanowi zazwyczaj w przypadku takich jednostek waluta funkcjonalna jednostki dominującej. W praktyce może również wystąpić sytuacja odwrotna, kiedy określona jednostka musi sporządzać sprawozdania finansowe w walucie lokalnej z uwagi na inne, obowiązujące regulacje prawne w środowisku gospodarczym, w którym funkcjonuje taka jednostka.

W celu prezentacji sprawozdania finansowego w innej walucie, jednostka powinna przeliczyć na tę walutę zarówno swój wynik finansowy, jak również uwzględnić to w wycenie majątkowej. Składniki aktywów i zobowiązań podlegają przeliczeniu według kursu zamknięcia obowiązującego na dzień sporządzenia sprawozdania z sytuacji finansowej (bilansu).

Przychody i koszty, które są prezentowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów (lub ewentualnie w oddzielnym rachunku zysków i strat) powinny natomiast być przeliczone według kursów wymiany z dnia zawarcia transakcji.

Warto podkreślić, że w odniesieniu do przychodów i kosztów, bardzo często będzie stosowany średni kurs wymiany. Sytuacja taka wynika przede wszystkim z faktu, iż ustalenie rzeczywistych kursów z dnia transakcji, które zostały odzwierciedlone w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, byłoby bardzo pracochłonne,

o ile w ogóle możliwe. Niemniej jednak, przy stosowaniu średniego kursu wymiany, jednostki powinny zwracać uwagę na wahania kursów, które również mogą utrudnić (a niekiedy uniemożliwić) skorzystanie z tego uprawnienia.

MSR 21 wskazuje, że różnice kursowe powstające z tytułu opisanych powyżej przeliczeń należy ujmować w pozostałych dochodach całkowitych. Standard ten zastrzega, że w sytuacji, gdy walutą funkcjonalną jednostki jest waluta gospodarki hiperinflacyjnej, jednostka powinna w pierwszej kolejności przekształcić swoje sprawozdanie finansowe zgodnie z regulacjami MSR 29 „Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji”.

W takich przypadkach wszelkie pozycje sprawozdania finansowego są przeliczane według kursu zamknięcia. Tym samym, według kursu zamknięcia są przeliczane nie tylko aktywa i zobowiązania, ale również przychody, koszty, pozycje kapitału własnego, a także dane porównawcze.

Powyższe zasady są stosowane również w odniesieniu do jednostek działających za granicą w celu ujęcia ich w sprawozdaniu finansowym jednostki sporządzającej skonsolidowane sprawozdanie finansowe. W momencie zbycia jednostki działającej za granicą, różnice kursowe powstałe do tego dnia i zakumulowane w oddzielnej pozycji kapitału własnego, zostaną natomiast przeniesione do wyniku finansowego (jako część zysku lub straty z tytułu zbycia takiej jednostki). W przypadku gdy doszło do częściowego zbycia jednostki, wówczas do zysków lub strat ze zbycia należy odnieść proporcjonalną część różnic kursowych.

2. Porównanie ujęcia zmian kursów walut w międzynarodowych i polskich standardach rachunkowości oraz ich wpływ na kapitały

Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych i Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości w sposób podobny regulują zasady kwalifikowania i ustalania różnic kursowych. Prawo podatkowe, podobnie jak i bilansowe, dzieli różnice kursowe na stanowiące przychody (dodatnie) i koszty (różnice ujemne).

Ustawy o podatku dochodowym przewidują możliwość wyboru przez podatnika metody ustalania różnic kursowych wpływających na dochód podatkowy. Może on mianowicie wybrać:

- 1) metodę podatkową, polegającą na zaliczaniu do przychodów i kosztów uzyskania przychodów wyłącznie zrealizowanych różnic kursowych (ustalonych według zasady kasowej);

2) metodę księgową opartą na prawie bilansowym, tj. polskie prawo bilansowe, lub międzynarodowych standardach rachunkowości (MSR i MSSF), wówczas za przychody i koszty ich uzyskania uznaje się zarówno różnice kursowe:

- zrealizowane, przy zapłacie w walucie obcej, jak i
- niezrealizowane, wynikające z memoriałowej wyceny składników aktywów i pasywów, a także z wyceny pozabilansowych pozycji w walutach obcych.

Przyjęcie metody księgowej zostało uzależnione od spełnienia przez podatników warunków określonych w przepisach podatkowych o podatkach dochodowych, a m.in.:

- podatnicy, którzy wybrali tę metodę mają obowiązek ją stosować przez okres nie krótszy niż trzy lata podatkowe, licząc od początku roku podatkowego, w którym została ona przyjęta,
- sporządzane przez podatników sprawozdania finansowe, w okresie stosowania tej metody, podlegają obowiązkowemu badaniu przez uprawnione podmioty,
- wycena memoriałowa składników aktywów i pasywów, a także pozycji pozabilansowych w walutach obcych, powinna być dokonywana na ostatni dzień każdego miesiąca i na ostatni dzień roku podatkowego lub na ostatni dzień kwartału i na ostatni dzień roku podatkowego albo tylko na ostatni dzień roku podatkowego, z tym że wybrany termin wyceny musi być stosowany przez pełny rok podatkowy i nie może być zmieniany.

Zarówno Ustawa, jak i Międzynarodowe Standardy Rachunkowości wskazują zbliżone sposoby przeliczania transakcji w momencie ich powstania. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż standard międzynarodowy daje znacznie większą swobodę w wyborze kursów stosowanych do przeliczeń transakcji w porównaniu z Ustawą, która dość precyzyjnie wskazuje odpowiednie rodzaje kursów dla danych typów transakcji. Standard nie różnicuje kursów w zależności od rodzaju operacji gospodarczej, opierając całość obliczeń na dość ogólnym sformułowaniu „natychmiastowy kurs wymiany obowiązujący na dzień transakcji”. Standard nie określa, który z kursów wybrać. Różnice kursowe są odniesieniem wynikowym, toteż możliwość wyboru odnosi się do różnej prezentacji wyniku finansowego oraz wyniku podatkowego.

Podsumowanie

Zmienność kursów wymiany walut jest szczególnie ważna dla jednostek, które prowadzą działalność za granicą lub posiadają działające za granicą jednostki zależne. Zmieniające się kursy wymiany walut mogą mieć znaczący wpływ również na wyniki finansowe oraz sytuację majątkową jednostek zawierających wiele transakcji w walutach obcych.

Szczególnego znaczenia nabiera więc zastosowanie właściwych metod ujęcia transakcji wyrażonych w walutach obcych oraz przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji inną niż waluta funkcjonalna. Najbardziej istotne wydaje się być zastosowanie właściwych kursów wymiany walut. MSR 21 nie precyzuje natomiast bardzo szczegółowo (a przynajmniej nie tak szczegółowo, jak mogą być przyzwyczajone osoby prowadzące księgi rachunkowe i sporządzające sprawozdania finansowe zgodnie z regulacjami polskiej Ustawy o rachunkowości), jakie kursy wymiany powinny być zastosowane.

Z drugiej strony, uwzględniając znaczną elastyczność MSR 21 w zakresie stosowania średnich kursów wymiany walut, można uznać, iż właściwie określona polityka rachunkowości umożliwi jednostce wypełnienie wymogów opisywanego standardu przy niekoniecznie dużym zwiększeniu obciążeń pracowników działów finansowo-księgowych. Wybór metody rozliczania różnic kursowych ma jednak wpływ na prezentację wynikową, czyli również kapitałową.

Literatura

Koc S., Waślicki T.: Różnice kursowe według prawa bilansowego i przepisów podatkowych. Vademecum Głównego Księgowego, Warszawa 2013.

Kośmider A.: Nowe zasady podatkowe szczególnego udokumentowania niektórych transakcji. „Biuletyn Skarbowy Ministerstwa Finansów” 2000, nr 5(35).

Międzynarodowy Standard Rachunkowości 21 Skutki zmian kursów walut.

Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych oraz o zmianie niektórych ustaw regulujących zasady opodatkowania ze zmianami. Dz. U. 2011.74.397 j.t. ost. Zm. 2014.04.01 Dz. U. 2014.312.

Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 330.

DILEMMAS AROUND EXCHANGE RATE DIFFERENCES OF CURRENCIES IN THE LIGHT OF INTERNATIONAL AND POLISH STANDARDS OF THE ACCOUNTING AND THEIR INFLUENCE ON CAPITAL OF THE INDIVIDUAL

Summary

The exchange rate differences during a circulation year and on a balance day, in particular of the components of the assets and liabilities in the foreign currencies such as debts, obligations, credits, loans, monetary medium in the currency cash desk and on a currency bank accounts, financial investments, shares, bonds, monetary contributions in foreign currencies which have to cover shares in commercial companies are the result of the performed currency transactions.